17.5.2021

Lausunto

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Eduskunta

LiV@eduskunta.fi

Tampereen seudun joukkoliikenteen (Nysse) lausunto valtioneuvoston selonteosta valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032

Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse kiittää mahdollisuudesta lausua Liikenne12-selonteosta liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Tampereen kaupunki on joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen Tampereen seudulla kahdeksassa kunnassa. Yhteistoiminnassa seudun kuntien kanssa järjestetystä seudullisesta joukkoliikennepalvelusta käytetään nimeä Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse. Nysse kiinnittää tässä lausunnossaan huomiota lähijunaliikenteen kehittämismahdollisuuksien tärkeyteen sekä joukkoliikennetukeen ja erityisesti sen välttämättömyyteen koronapandemian jälkeiseen elvytykseen.

Nysse pitää valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua erittäin tärkeänä prosessina. Suunnitelman tavoitteet ja linjaukset ovat kannatettavia samoin kuin visio vuoteen 2050.

Toimenpideohjelmassa tunnistetaan pääradan peruskorjaustarpeet sekä Tampereen henkilöratapihan tarpeet. Tampereen henkilöratapihan uudistaminen on osa mittavaa Asemakeskuksen ja sen lähiympäristön rakentamista lähi vuosina. Henkilöratapihan uudistus on tarpeellista myös Tampereen seudun lähijunaliikenteen kehittämiseksi. Liikenne12-selonteon toimenpideohjelmassa todetaan, että lähijunaliikenteen kehittämisessä saatavilla oleva kalusto ja raidekapasiteetti aiheuttavat merkittäviä kehittämisrajoitteita mutta korjaustoimenpiteitä suunnitelmassa ei esitetä lukuunottamatta selvityksiä alueellisen junaliikenteen kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista. Tampereen seudulla on pyrkimyksenä kehittää lähijunaliikennettä lähivuosina ja pidemmällä tähtäimellä - yhteistyössä valtion kanssa.

Valtion rooli joukkoliikennepalvelujen rahoittamisessa on ollut suurilla kaupunkiseuduilla erittäin vähäinen. Tampereen seudun kunnat (Kangasala,Lempäälä, Nokia,Orivesi, Pirkkala,Tampere,Vesilahti ja Ylöjärvi) käyttivät vuonna 2019 joukkoliikenteen rahoittamiseen 18,7 miljoonaa euroa. Valtiontuen osuus oli vuonna 2019 noin 2,4 miljoonaa euroa. Joukkoliikenteen järjestämisen bruttokustannukset olivat vuonna 2019 yhteensä 67,9 miljoonaa euroa eli joukkoliikenteen subventio on Tampereen seudulla valtionavustus huomioon ottaen on noin 31 prosenttia. Valtioavustuksen osuus bruttokustannuksista oli vuonna 2019 noin 3,5 prosenttia. Vuosi 2019 oli viimeisin normaali vuosi joukkoliikenteessä vähään aikaan.

Liikenne12-selonteon toimenpideohjelman mukaan suurten kaupunkiseutujen tuki säilyy nykytasolla vuoteen 2025 asti. Vuodesta 2025 alkaen nykyinen 9,8 miljoonaa euroa nousee 29,8 miljoonaan euroon. Tampereen seudun saama suurten kaupunkiseutujen valtiontuki nousee tällöin nykyisestä noin 2 miljoonasta eurosta noin 6 miljoonaan euroon. Tampereen

17.5.2021

Lausunto

seudun joukkoliikenteen järjestämisen bruttokustannukset ovat tällä hetkellä 79 miljoonaa euroa ja vuotuinen yleinen kustannustason nousu 2-3 miljonaa euroa. Valtio roolin vahvistaminen kestävän kulkutavan, joukkoliikenteen, osalta tulisi olla esitettyä huomattavasti suurempi, kun otetaan huomioon valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja visio sekä Suomen hiilineutraalisuustavoite.

Valtion osallistuminen koronapandemian jälkeiseen elvytykseen on välttämätöntä myös tulevina vuosina. Koronapandemia romahdutti vuonna 2020 joukkoliikenteen lipputulot. Tampereen seudulla pudottiin lipputuloissa vuoden 2019 tasolta 45,0 miljoonaa euroa tasolle 30,8 miljoonaa euroa. Vuodelle 2020 oli budjetoitu lipputuloja 47,0 miljoonaa euroa. Koronan vaikutuksesta lipputulot laskivat edeltävän vuoden 2019 tasolta noin 14,2 miljoonaa euroa ja noin 16,2 miljoonaa euroa vuoden 2020 talousarvion mukaisesta tulo-odottamasta. Valtion koronatuki Tampereen kaupunkiseudulle oli vuonna 2020 noin 7,6 miljoonaa euroa.

Vuonna 2021 koronan aiheuttama lipputulomenetys tulee olemaan samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 2020. Valtion koronatukea on myönnetty Tampereen seudun joukkoliikenteelle kuluvalle vuodelle yhteensä 6,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2022 osalta arvioidaan lipputulojen jäävän noin 10-20 %:iin normaalista. Tämä merkitsee Tampereen seudulla noin 5-10 miljoonaan euron lipputulomenetyksiä vuodelle 2022.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vision mukaisesti joukkoliikenne muodostaa kestävän liikenteen rungon. Joukkoliikenteen kehittäminen tai edes nykyisten palvelujen säilyttäminen on uhattuna koronapandemian jälkeen. Tampereen seudulla on asiakastulojen merkitys ollut perinteisesti suuri joukkoliikenteen rahoituksessa. Nyt, kun lipputulojen määrä on jonkin aikaa normaalia selvästi alempi, on paineita leikata tarjontaa, mikä puolestaan johtaa kysynnän laskuun ja lipputulojen edelleen vähenemiseen. Koska tarjontaa täytyy sopeuttaa laskevaan kysyntään, voi negatiivinen itseään ruokkiva kierre alkaa.

Kunnioittavasti

Mika Periviita

joukkoliikennejohtaja

Tampereen seudun joukkoliikenne Nysse

Tampereen kaupunki, kaupunkiympäristön palvelualue, joukkoliikenteen palveluryhmä
Frenckellinaukio 2 B
PL 487, 33101 Tampere

Laskutus: Y-tunnus 0211675-2
OVT-tunnus 00370211675211101,
välittäjän tunnus 003708599126
(Liaison Technologies Oy)

03 5656 4700
nysse.fi
joukkoliikenne@tampere.fi